

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP
UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIGYÉZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET
ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok: és közs. előjáróknak egészére 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körigyezőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

B E T E G H P Á L

Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 filléret közzéltetnek. — Nyílt tér sora 1 kor. Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő.

— Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetői iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Gazdaközönségünk figyelmébe.

Igen sokszor foglalkoztunk vármegyénk ipari és gazdasági ügyeivel a „Székely-Udvarhely” hasábjain. Négy-öt évvel ezelőtt s azután is hatalmas cikkekben, közvetlen és a gyakorlati életből vett tapasztalatok elmondásával igyekeztünk az általános figyelmet szegény vármegyénk felé irányítani. Derzsi József kiváló munkatársunk e tekintetben megbecsülhetetlen szolgálatokat tett a közérdeknek — teljes önzetlenséggel, nagy tudással megírt cikkeivel. Sok elismerés nyilvánult népünk körében annak idején, míg székelyföldi s városi lapjaink tudomást sem vettek róla.

De hagyjuk ezt . . .

Tekintélyes szakemberek bizonyítják, hogy a lentermelés a legjövődalmozóbb földünk termőképességét tekintve. Különösen Udvarhelyvármegye az a hely, hol a józan ész, okos gondolkodás azt diktálja, hogy mentől több lentermeljünk. Nálunk a lentermelés könnyen hoz 100 - 130 korona tiszta jövedelmet. Ezt a földmivelő gazda munkája után megkapja. Ennek a földmivelőnek azonban családja is van. Ha az Oberleitner-féle schönbergi birtokon 500 hold lentermő földből mintegy nyolczszázezer frt áru finom damaszt és 200 ezer frt egyéb len szövetet állítanak elő, az említett 100—130 korona gazdai jövedelmen kívül, annak a székely gazdának családja is, fonás-szövés útján az egy holdra eső négyezer korona hasznót másfelől behajtja.

Mivel érhetünk el még ilyen eredményt a jövőben, a meredek oldalakon? . . . Talán az általános „törökbuza-kinlódással, buzaerőltetéssel”, melyekkel valamire való jövedelem nélkül folyton kísérletezünk? Feleljenek erre józan gondolkodásu, földmivelő gazdáink, kik ezt szomorúan tapasztalják! . . .

Ne kísérletezzünk, legyen vége az annyi évszázadon át folytatott időpazarlásnak, ok nélküli munkaerő fecsérléseknek. Helyezkedjünk gyakor-

lati alapra. Minden részen csak olyant termeljünk, miből több jövedelmünk lehet. A legforróbb óhaj-tásnál is többet ér egy kézzel fogható tény, melyet aprópénzzé lehet váltani. A lentermeléssel ezt biztosan elérhetjük. Minden gazda szakítson ki egy megfelelő részt földjéből és jelentkezék mielőbb ingyen adandó lenmagért.

Hollaky Arthur, vármegyénk köztisztviselőben álló főispánja, a vármegyey iparfejlesztő bizottság nagybuzgalmu elnöke a járási főszolgabírákhoz igen megleghangu felhívást intézett, hogy gazdaközönségünket közvetlen érintkezés útján világosítsák fel a lentermelés hasznosságáról s azon előnyökről, melyek ez által vármegyénk lakosságának biztosítva lesznek.

Hogy a lentermeléssel mentől többen és mentől nagyobb területeken foglalkozzanak gazdáink, azért is kívánatos, sőt leginkább azért, mert attól van függővé téve egy lenfeldolgozó gyárnak vármegyénkben való létesítése. Ennek hasznosságát fennebb az Oberleitner-féle termelésre való hivatkozás fényesen igazolja.

Ezek után a papok, tanítók, községi előjárók és műveltebb gazdáinkhoz szólunk. Hívják, gyűjtsék össze a földmiveléssel foglalkozó birtokos népet vármegyénk minden egyes községében. Magyarazzák meg e nagyfontosságú akció üdvösvoltát s maguk is járuljanak elől jó példával. Kinek nagyobb a földbirtoka? többet; mások kevesebbet, de mindenki kérjen és vessen lenmagot, termeljen lent; juttassuk pénzforráshoz népünket.

Sokszor kértünk hasonló tevékenységet és a legtöbbszőr kérésünket igazi lelkesedéssel, ismert hazafias buzgalommal teljesítették; — népünk ügye előhaladt, mert mindnyájan egyetértéssel közremunkáltak. Most is kérve-kérjük, közvetlen befolyásukat szegény székely népünk boldogulhatására érvényesítsék. Az ebbeli munkálkodásokat a leghálásabb elismeréssel fogadjuk s mindenkor méltánlylással honoráljuk.

Darányi Ignác dr földmívelésügyi miniszter karöltve munkál Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszterrel. Mindketten népünk előhaladásán, anyagi erejük erősítésén fáradoznak. Tudják, hogy a kereskedelem, ipar földmivelés nélkül nem élhet, azokat egymás nélkül fölvirágoztatni nem lehet, mert ezek iker-testvérek.

És mikor így sikerült miniszteraink figyelmét a Székelyföld elhanyagolt, minden tekintetben elmaradt, sanyaru helyzetére irányítani; s mikor a miniszterek ezeken a régi bajokon segíteni akarnak, arra jobbukat nyújtják: — ragadjuk meg az alkalmat, mert ha most elszalasztjuk, ki tudja — megtalálhatjuk-e még valaha?

Fogjunk tehát munkához ezen irányban is. Tartsuk itthon a munkáskezet. Ha több lesz bevételünk, munkásainknak jobb fizetést, magunknak pedig gondtalanabb megélhetést biztosíthatunk, mely mindnyájunknak csak előnyére válhatik.

Fel tehát, kérjük és vessünk lenmagot; termeljünk minél több lent!

A közigazgatási kurzusok A szeptemberben fölláttandó közigazgatási kurzusokat serényen szervezik az illető vidéki városokban. A helyigminiszter közlebről küldte meg az érdekelt törvényhatóságoknak a fölvételre vonatkozó hivatalos leiratot, melyben a következők foglaltak:

Fölvételnek a) 1900—1, 1901—2, 1902—3-ik isk. tanévben azok az ifjak, a kik hat gimnáziumi, reáliskolai vagy polgári, vagy ezeknek megfelelő felső kereskedelmi vagy katonai iskolát végeztek, b) ezek bevezetésétől számolt egy éven át valamely községjegyzői iródban mint segédjegyzők, jegyzősegédek, irnokok, gyakornokok működtek s ezt az illető jegyző által kiállított s az (első alkalommal a járási főszolgabíró, azután) alispán által láttamozott bizonyítványokkal igazolják, hogy feddhetlen előéletűek (erkölcsi bizonyítvánnyal igazolandó) és az állam hivatalos nyelvét szóval és írásban bírják. Ezenkívül ki kell mutatni c) oly szülő (gyám) által kiállított nyilatkozatot, a melyben kezességet vállal, hogy a hallgatóul fölvett ifju helyett a tandíj s minden más fizet-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGYAJA.

Az én szalmaözevegységem.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárgyaja.
Irlta: Iksz.

Tehát elment! Vegre ura vagyok a háznak és önmagamnak is.

Nem hallok többé nyelgyakorlati lezckéket, nincs gyereksírás; élvezhetem az igazi szabadságot, melyet nem a hivatal nyújt valójában, hanem az asszony, mikor fürdőre rándul.

Ily aranjuzei gondolatok röpkedtek agyamban az elmúlt kánikulai napok egyikének reggelén.

Hogy a nap már meglehetősen tűzött, csak sejtém, de még nem éreztem. Vigan heverésztem, nem kelle kelmem az énekes madárral, hiányzott a wekker. S ez a heverés olyan jól esett, nem mintha reggelemnek előzménye is lett volna, hanem mert nem vagyok hozzászokva, jobban mondvá szoktatva. Szóval szabadságon valem, szalmaözevegyi szabadságon, mely fölér, talán tultesz a Petőfi lantjával megénekelt világszabadságon is.

Élveztem tehát a kánikulai hercegség örömeit, fülig fürödtem a paradicsomi szabadság tengerében s ebben a hanyatt végzett gymnastikai boldogságban egymásután elevenedtek föl ősi (fiatalkori) emlékeim. Úgy érzem, hogy újra ifju lettem, a mikor betoppam eselédem.

Mellesleg mondvá ő a kabinetiroda főnöke, az én titkos gardedámom; olyan házi detektiv, a ki pontosan végzi e czelu megbízatásait is; csak most jöttem rá, hogy az ősi vásárkor mért kap oly galans vásárfiát — a feleségemtől. (Megjegyzem, hogy jövő évben tartom nálam levő szolgálatának jubileumát). Egy czédulát nyom a kezemből. Alkalmilag küldik a fürdőről.

Már ilyen hamar, hisz a tegnap mentek el. Felbontom. Bevezetése a sablonos édes . . . végül a hagyományos esókollak. Szó sincs benne bajról, annál több a vajról s más efféléiről. Hogy küldjek tejet mindennap, mert a szomszédfalusi nem jó, sőt nem is elég; minden másodnap két kenyeret; a húst minden reggel, disznót is, nemcsak marhát, néha borju is lehet. Aztán zsirt, szalonát (Balássytól), szalámit (a Feketekutyától), ugorkát (a piaczról), káposztát megfőzve (nagyon módos ne legyen), egy rud szappant, barackot (a trafik-

ból), egy kiló kását (minden fajtájából), málélisztet . . . bort is, mert sok vendég járja (no ennek nem örvendtem) és még mit, nem tudom én; olyan hosszú volt a lista, mint a nagypénteki lamentáció. Végül utóirat gyanánt egy üveg budait (de nem piros bort). No ezt az előzmények után gondoltam is. Mit volt mit tennem, mint afféle becsületes férj, lemondtam egy órára boldog szabadságomról, összeszedtem-vettem mindent s utnak indítam az egészet szintén alkalmilag. Mindent fizettem, semmit kontóra. A szalmaözevegyek nagyon előzékenyek!

Aztán dandystilbe huztam magam; fejemet pompásan kistucczeroltattam a haj- és bajuszmiértnök ur műcsarnokában. Hajam igaz, hogy vetelkedik a városi eserező formájával, no de ez nem tesz semmit. (Elhatároztam, hogy senkinek sem köszönök). Aztán mint egy újdonsült aszfalthős (most már nálunk is lehet) megindultam arra felé, hol legtöbb barátira lelhetek. Bementem egy pohár sörrre (nem igen szoktam, de most szabad, e nélkül a kép kerete nagyon hiányos volna). Nagyon jó kedvem volt, nagyon liberálsan gondolkoztam és beszélgettem, ittam is. Feltűnt mindenkinek ez a hódító kosztüm, ez a sziveket nyársaló bajusz (a borbélyzsír csak úgy fénylett rajta, szerencsére nem volt pntek), ez a hivatalos komolyságszünet és galant-hajlam. Kulatni kezdtek a megvedlett állapot okát s végre alaposan kisütötték, hogy szalmaözevegy vagyok. Igen, mondtam, még pedig a javából. Ebben a pillanatban betoppam a levélhordó s egy levelet ad át a fürdőből, még pedig express. Megjédvé bontom, vagyis inkább föltépelem. Elül a sablonos édes . . . küldj fel új nyári ruhát a gyerekeknek, szép idő van, nagyon sokat piszkolnak; aztán két vég apró finom czakkent, hozzá két gomolya 60-as ezérnát, horgoló tűt a 60-as ezérnához, egy számmal finomabb legyen, a mintánál egy kevéssel nagyobb 12 gombot; egy blúzot nekem (már t. i. neki), szárazkiflit, tavalyi paradicsomot (ott van a kamara negyedik polczának a balszéle végeben), egy új esőrtartót (most ugyan nem kell, de jó lesz otthon is), kékítőt, a kis pulykafiakra ügyelj (már ügyelhetek, ha megvan a slaffrogom is (hm), téisztát a gyermekeknek házilag, czukrot csak akkor, ha feljössz (még ez is!), pénzem fogytán, sok vendégünk jár (már megint), végül irom, hogy vagyok (nnnnyan jól), legvégül pedig a hagyományos esókollak . . . Mint afféle becsületes mintaférj, rohantam hogy mindent kellőképen összeszedhes-

sek. Természetes, hogy amig együtt valának, a nap régen tul volt delelő pontján s ily akaratlanul is mála ebedeltem. Bepakoltam s utnak indítottam, most már nem alkalmilag; a vásárolt portekákat pedig hozomra (a szalmaözevegynek sok pénz kell). Meghagytam azonban a kocsisnak, hogy a küldendő választ (gondolhatják, nagyon nyugtalan voltam!) hozza ebbe és ebbe a vendéglőbe, mihelyt hazajön, mert — ismétlem — nagyon nyugtalan voltam. Hjjajj! Vegre újra találkozhattam (már estefelé járt az idő) barátaimmal. Egyik asztalnál meglett házias emberek tul a kanabokák, a harmadiknál mi szalmaözevegyek pityálgattunk. Fölsőleges mondanom, hogy a mi asztalunk volt a legzajosabb, a leg-erőteljesebb és legfiatalabb. Vigan esengett a pohárszó, tizen is tuljárt már a kicsi óramutató, a cigány is pengetni kezdte az „alkalmi” nótákat, szóval nagyon helyrevaló kedvem cresszkedett, amidőn beállit kocsisom a „válasz”-szal.

- Reggel jókor hazajön a nagysága!
- Feleségem?
- Nem.
- Hát ki . . . ?
- Az öreg nagysága!
- Anyósom . . . ? ?
- Ühüm.
- Pinczér! fizetek . . .

Talán nem is fizettem. Én édes Istenem! mit vétettem te ellened. Reggel jókor hazajön az én, még pedig az én anyósom!!! S ezt ilyen kíméletlenül tudatják az emberrel. Vége, vége van az én kánikulai hercegségemnek, paradicsomi szabadságomnak. Penzióba raktam reggel megrajzolt álmaimat, mentem aludni, amint egy mintaférjhez illik s vártam az any . . . azaz a prózai felvirradást. Legalább ne kacagnának rajtam azok a kanabokák. Felfogadtam, hogy szalmaözevegy soha sem leszek; legyen az a fürdő a Grönlund haván, vagy szerencsen homokon, csak ne Homoródon, oda is el negyek.

Jaj az a reggel! kit láttam, de mit hallottam! No de nem első, nem is utolsó; most is szokott halával fogadtam viszonzlatot részének áldásait, sőt újabb halálom jeléül felajánlottam egy teljes ingyen jegyet Budapesttől Chinába. Szalmaözevegyek tanuljatok, kövesse-tek nagylelkűségemet!

Szalmaözevegyek tanuljatok.

téseket teljesíti, f) nyíltan ki kell jelenteni, hogy a fölvetelt kéri ifju igénybe akarja-e venni a beutakással egybekötött konviktuszt. A jelentkezés végső határideje 1900. szeptember 5-ike, az ezután érkező kérvények és jelentkezések figyelembe nem vétetnek. A tandíj negyven korona mely felvénekint husz koronás részletekben fizetendő. Szorgalmas, példás magaviseletű és szegénysorsu ifjak ösztöndíjban s jutalomban is részesülnek. Az internátus egész évi díja 440 korona, mely hónapoként 44 koronás részletekben előre fizetendő.

Itt említtük meg, hogy a belügyminiszternek egy újabb rendelete alapján Nagy-Becskerekben is állítanak föl tanfolyamot, Budapest, Debreczen, Kassa, Kolozsvár, Maramarosziget, Marosvásárhely, Pécs, Pozsony és Szombathely városokon kívül.

Felhívás adófizetésre. A pénzügyminiszter egy körrendeletben felhívta a napokban a közigazgatási bizottságokat, hogy a kincstári adóhátralekosokat befizetésre szorítsák. Elrendeli egyszersmind a pénzügyminiszter a pénzügyigazgatónak, hogy a hatalmukban lévő minden törvényes eszközzel — személyválogatás nélkül — cseknek az adóknak behajtását sürgessék, mert — mint leiratának egy pontjában jelzi — a beállott takarás módot adott a szegényebb sorsuaknak is arra, hogy szerzett terményeikből a nélkül, hogy családjaik megéreznek, könnyen befizethetik hátralekaikat.

Utasítás

a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesítéséről szóló 1899. évi XLIX. t.-cz. végrehajtása tárgyában.

(8. Folytatás.)

21. §. A cognagyarak állami kedvezményeinek kérelmezése alkalmával a 19-ik §-ban említetteknek kívül csatolandó a kérvényhez hiteles alakban kiállított nyilatkozat arra nézve, hogy a vállalkozó a cognagyártásra nézve megállapított ellenőrzési szabályokat ismeri, azoknak magát aláveti és az állandó felügyelettel felmerülő költségeket az államkincstárnak megtéríti.

22. §. Ásványolajgyáraknak állami kedvezményekben való részesítésére vonatkozó kérvények benyújtásánál a többi kelleken kívül (19. §.) igazolandó az is, hogy az ezen utasítás I. fejezet 2. §. 9. pontjában említett iratok bemutatása szabályszerűen megtörtént.

23. §. Az előzetesen biztosított kedvezmények csak akkor engedélyezhetők véglegesen, ha az illető gyáros az üzembehelyezést a törvény értelmében három éven belül bejelenti.

Ha az előzetes biztosítás engedélyezésétől számított egy év alatt a gyár vagy ipartelep építése, és két év alatt annak üzembe nem kezdése, az előzetes biztosítás hatályát veszti.

24. §. Az az igényjogosult, ki a gyári czelokra tisztátalan sónak a jelzett olcsóbb árban leendő átengedése iránti kedvezményben részesülni kíván, a mennyiben gyára, illetve ipartelepe az állami kedvezményekben részesített, ez iránt külön kérvényt tartozik benyújtani.

E kérvény a m. kir. pénzügyminiszterhez intézve, a kerületbeli illetékes m. kir. pénzügyigazgatóságához nyújtandó be és ahhoz csatolandó:

a) az állami kedvezmények engedélyezésére vonatkozó kormányhatósági rendelet vagy hiteles másolata,

b) a leltelt bizosítékról szóló nyugta,

c) a szükségelt tisztátalan só mennyiségének kimutatása.

25. §. A ki a törvény 4 §-ában említett szállítási kedvezményeket igénybe venni óhajtja, annak azok engedélyezésére az állami kedvezmények előzetes biztosítása után, de legalább is négy héttel a szállítási megkezdése előtt, a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez külön kell folyamodnia. Az erre vonatkozó folyamodványban megnevezendők azon állomások, melyekről és melyekre az egyes szállítmányok külön-külön küldetni fognak, és felsorolandók az egyes szállítmányok beszerzési forrásai (országai); azon esetben, ha a kedvezményezendő tárgyak némelyiket külföldön kellene beszerezni, megemlítendő azon körülmények, melyek a külföldi beszerzést szükségessé teszik.

A vissztérítés alapján alkalmazott kedvezményeknél a vissztérítést folyósítása czéljából a m. kir. államvasutak szabályai szerint előterjesztendő szállítási okmányok (eredeti fuvarlevelek) a gyár üzembehelyezésétől számított három hónapon belül a m. kir. államvasutak igazgatóságához benyújtandók, különben a vissztérítésre való minden igény megszűnik.

26. §. A kedvezmények engedélyezése, hatályba lépük napja és tartama felett a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel és mindazon esetekben, a midőn a mező- és erdőgazdaság érintve van, a földművelésügyi miniszterrel is egyetértőleg, a mezőgazdasági szeszfordékre nézve pedig a földművelésügyi miniszter a kereskedelemügyi és pénzügyminiszterekkel egyetértőleg határoz. Horvát-Szlavonország területén létesülő vagy létesült gyárakra nézve az elhatározás mindenkor a horvát-szlavon dalmatörzsi bannal is egyetértőleg történik.

(Folyt. köv.)

TANÜGY.

Felvétel a segesvári állami polgári leányiskolában.

A segesvári négy osztályú állami polg. leányiskola I-ső osztályába felvétetik minden 10 évet betöltött elemi népiskola IV-ik osztályát sikeresen végzett tanulóleány. A II., III., IV. osztályba pedig csak azok a tanulóleányok vétetnek fel, a kik megfelelő életkor mellett abba az osztályba beillenek, s a kik a megelőző osztályt sikeresen bevégezték, vagy a kik megfelelő felvételi vizsgálatot tesznek.

A tandíj egész évre 8 korona, mely két részletben is fizethető; beiratási díj 1 korona, az orsz. tanítói nyugdíjjarulek czimén 30 fillér; évi „Értesítő” és egyéb nyomtatványok költségeire 2 korona és iskolai könyvtára 2 korona, együtt 30 fillér. A 8 korona tandíj alól szegényeségi, vagy vagyontalansági bizonyítvány alapján a jó magaviseletű és jó előmenetelű tanuló felmentetik. A más díjakat mindenki tartozik a beírás alkalmával kifizetni.

A szegénysorsu tanulók ingyen kapnak az iskola kölcsön-könyvtárából az egész iskolai évre tankönyveket, esetleg rajz- és íróeszközöket, valamint a legszükségesebb női kézimunka-anyagot is.

A polgári leányiskola mellé vidéki tanulóleányok elhelyezésére Gyöngyössi Istvánné, polg. isk. tanítónő lakásán és felügyelete mellett egy családias jellegű magán internátus van berendezve havi 18 frt (36 kor.) díj mellett, a melyért lakás, fűtés, világítás, szolgálaton, ruhamosáson és felügyeleten kívül minden tanuló kap naponként négyezer étkezést, és pedig: reggelire 0-3 liter kávé egy szelet kenyérral, délben 2-3 tal ételt, uzsonnára egy szelet kenyéret, gyümölcsöt, vagy más egyebet hozza, és estére egy tal ételt. A helyek korlátolt voltára tekintettel aug. 20-ig kell jelentkezni. Bővebb felvilágosítást ad az igazgató.

Azon szülők, akik zongoratanításban is részesíteni akarják leánygyermeküket, igen mérsékelt havi díj mellett, erről is gondoskodott: Segesvárt, 1900. jul. 20.

az igazgatóság.

IRODALOM.

A népvándorlás kora

Irta: Dr. Borovszky Samu. A „Nagy Képes Világtörténet” IV. kötete. Franklin-Révai. 1900. Ára diszkötésben 8 frt.

A népvándorlás korát fedő homály még mindig nines egészen felderítve. Pedig nagyon fontos ez a kor, fontosabb, mint általában gondolni szokták. Egyenes száll kőti a renaissancehoz, mindahhoz, a mi becses és hasznos csak volt a XV. század e nagy ujjaledésében. Az ó-kor nagysága ott volt tetőpontján a római császárság koránál, a középkor betetőzése a renaissance, a hit, a tudomány, a művészetek feljújulása a pápai tiara körül. Ez a tiara tulajdonképpen a római császári koronából készült. Ami átfalta: az egy pár száz esztendő, s ez az egyházi száz év a népvándorlás kora. Róma régi nagysága elkopott; társadalmi forradalom nem dönthette össze, mert más kormányformát képzelni sem lehetett, mint a császárságot. Megdöntötte hát egy vallásos ébredés. A „nem e földről való” ország megtörte a csupán e földön valót. A szethulló ország részeire bomlott, s e töredékek külön, önálló életet kezdtek. A népek megszabadultak Róma egyenlítő erejétől, mely mindent rómaiá tett. Tény az, hogy a Rómától meg nem hódított s hosszabbban el nem foglalt országokra ma kiválóbb szerep vár, mint a meghódítottakra. Mert a meghódítottakra Róma a maga vért öntötte át, a tespedt, beteg, öreg vért. Azok a nemzetek, a melyek megszabadultak tőle, fiatalon, saját ifju erejükből mese-gyorsan fejlődtek. S ezt a megszabadulást, ez a kifejlődést a népvándorlás korának köszönhetjük. Ez alatt az idő alatt fejtett ki a nemzetek egyénisége; ezt a kor kezdte meg az a fejlődést, melynek folytatásában a népek nemzetekké lettek, kivitták nemzeti egyéniségüket. E korban vált lehetővé az, hogy Gallia provinciából valaha Franciaország legyen, Germánia provinciából Németország. De nemcsak szétszakadás történt e szerencsés korban. Támadt valami, ami a nemzeteket egymáshoz fűzve; a koronákat a hármas korona. Ettől a hatalomtól azért nines mit félnők a nemzeteknek. Más az, mint a régi császárság volt. Földi dolgokban nines hatalma, csak az egyháziakban. Összetartani jó, nemzetségeket el nem nyomhat. Összekapcsoló ereje van, összeolvastó ninesen. Sőt meglevő világa hatalmát egyenesen egysülyoza egy új császárság: a német-római. Ez a császárság nem oly felemes többé, mint a régi, hiszen nemzeti. S a nemzeti szellem szabadsága révén szabadul fel aztán a tudomány, a művészet, s végül a hit is, és így születik meg a renaissance és a reformáció; a renaissance, mely minden nemzetnek meghozza a maga művészetét, és a reformáció, mely az északi fajoknak meghozza a magokhoz való vallását. Ha a nemzeti egyéniség ki nem fejlődik, akkor ki tudja, meddig marad meg mindentől a régi római forma? Vajon megvolnának-e ma e nélkül a köcsipkéből épült német domok, az egyszerű klasszikus és modern renaissance-paloták, a Rafael szép szentképei? Az életnek e kifejlődését, sokoldalúságát köszönjük a népvándorlás nemzetfejllesztő áradatának.

Erről a szép és érdekes, mesés és komoly, homályos és fényes korszakról szóló jeles művel ajándékozta meg a magyar közönséget dr. Borovszky Samu, a jönevű történetész és kiváló stilsztla, kit a népvándorlás korára vonatkozó régebbi buvárlataiért a magyar tudományos Akadémia is tagjai sorába választott. Most nem csak tudományának, hanem művészi érzékének is jelét adta, mikor e komoly, tudós munkát oly szépen írta meg, hogy olvasása valóban élvezet. A jeles új munka áttekinthetően és eredeti felosztásban adja e kor népeinek történetét, különös sulyt helyezvén a hazánk földjén megfordult nemzetekre, kiváltképpen az itt letelepedett rómaiak, hunnok, avarok, szlávokra. A terjedelmes kötet végén világhírű orientalistánk, Goldziher Ignác foglalja össze egy jeles kis esszayban az Iszlám alapjait és történetét. A nagybecsű könyv terjedelmre is fölülmulja a Nagy Képes Világtörténet eddig megjelent kötetait. A szövegképekben kívül vagy 100 nagy külön melléklet szaporítja a roppant gazdag illusztráció-tartalmat, s azonfelül tizenkét gyönyörű szines kép, melyek a legnevezetesebb mecsetek, bizancci mozaikok, kodexek és miniature-ok legszebbjeit mutatják be hü képen. A képeknel is különösen meg kell említenünk az erős magyar szempontot. Sok magyar tárgy, magyar vonatkozású kép van itt összehalmozva, a mi igen nehéz

munka lehetett, hisz alig vannak e korból emlékeink, s ami van, nagyon szét van szórva. Itt pedig itt találjuk római és népvándorlási emlékeinket, a szép csaváros fibulákat, kettőt szines, remek képen; a Lehel kürtjét és a pécsi ó-keresztény sirkamra falfestményeit.

A kötet a „Nagy Képes Világtörténet” IV. kötete. Az egész munka 12 kötetre van tervezve, így a most megjelent kötet egyharmada már a közönség kezében van. A nagy munkát megrendelhetni a kiadónál (Révai Testvérek Irod. Intezet Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s bármely hazai könyvkereskedésben, részletfizetésre is. Egy kötet ára diszkötésben 8 frt.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezések.** Hollaky Arthur, vármegyénk főispánja, Nagy Lajos csákigorbói (Szolnok-Dobokavárm.) szolgabíró a vármegyei árvaszékhöz a II. ülnöki állásra helyettes ülnöknek nevezte ki. A földművelésügyi m. kir. miniszter Daniel Lajos vargasi földbíróköt a vármegyei közigazgatási bizottságba közigazdasági előadónak; Pál Ferenc oklándi unitár. papot pedig a Homoród járás részére állandó gazdasági tudósítónak nevezte ki. — A király Mihály Janos brassói kir. járásbírósi albirót a helyi kir. törvényszékhez bírónak; az igazságügyi m. kir. miniszter Fülöp István oklándi kir. járásbírósi aljegyzőt az oklándi kir. járásbírósi mellett alkalmazott ügyészéi megbízott helyettesének; Seles Felix helybeli kir. törvényszéki díjnot a homoródklándi kir. járásbírósihoz írnoknak; a pénzügyminiszter pedig Jakab Károly székelykereszturi kir. adóhivatali ellenőrt a szinerváraljai kir. adóhivatalhoz adótárnoknak nevezte ki.

— **Hymen.** Bethlenfalvi Balásy Dénes, székesfővárosi tanár — lapunk jeles munkatársa és alapítása óta lelkes támogatója — eljegyezte Weiss Rezső műépítész és neje Ormay Hermin leányát: Weiss Gizellát Budapesten.

— **Magyar nemes magyar neve.** A hivatalos újság tegnapi számanak jelentése szerint a király megengedte, hogy vargasi Groisz Viktor dr. pénzügyi segéd-titkár, valamint törvényes utódi, családnevüket, magyar nemességük és vargasi előnevük épségben tartása mellett, Gyarmathy-ra átváltoztathassák.

— **Dankó Pista,** a magyar népdalköltő szerdán és csütörtökön pompás, két érezes estét szerzett dalos társaságával közönségünknek. Czigányzene mellett, valójában művészi, gyönyörű magyar népdaloktól volt hangos e két este a Koronay-kert, hol állandóan előkelő, szépsámu közönség élvezte Dankó saját szerzeményeit. A Gardonyi Geza szövegeire írt Göre- és Durbints-felét nótákat mindig megújraztak és nagy ovációkban részesítették Dankó művésztársaságát. Csütörtökön este Dankó Pista hegedűsöltöt játszott, melyet rendkívül nagy élvezettel hallgattak és szünni nem akaró tapsviharral jutalmazott a közönség. A hatást nagyban emelte a dalos társaság festői szép öltözete és maszkirozása. Valóságos népszimfó volt szöveg nélkül, tele lélekkel — minden egyes előadóval — a gazdag műsorok. Dankó igen nagy misziót teljesít ez előadások gyakorlásával az emberi érzék nemestése, a magyar népdalok terjesztése és meghonosítása érdekében s méltán megérdemli a legmesszebb terjedhet, minden oldalon való támogatást úgy a hazafias magyar közönség, mint az állam részéről. A derék társaság megígerte, hogy szeptember közepe táján még visszatér városunkban s így a kik jelenleg furdókon vannak, azokat is majd gyönyörködtetni fogja kedves csengésű, magyar zamatú népdalaival.

— **Nyilvános kérelem.** A bethlenfalvi utvonal a legnagyobb forgalmi közlekedés egyike lévén, több érdekelt ohajára nagyon kerjük az államépítészeti hivatal érdemes főnökét, hogy oly nagy munkaerőt sziveskedjen beállítani, mely pár nap alatt — hordás idején — lehetővé teszi a jelzett utvonal akadálytalan használatát s elejét veszi a folyton jöve menő idegen furdó közönség indokolt elélezedéseinek.

— **Érdemes falubíró.** Györfi Ferenc a volt Szombathelyi községnek hosszas időn át főbírája, jelenleg a városrészes kerületi kapitánya ez év végén ünneplő pályán töltött szolgálatainak negyedszázados jubileumát. Az érdemes székely sok vihart látott, sok közügyet szolgált s bizonyára felsőbb elismerésben részesül kitarló szorgalmáért.

— **Czafolat.** „Az elpusztított levéltár vagy az udvarhelyi kacsca” czimmel egyik vidéki lapársunk lyukat akar mesélni azon hirünkre, hogy a székely-udvarhelyi városi levéltárból igen sok értékes okmány is hiányzik s hogy a megejtett „kiselejtezés”-nek nevezett munkát nem a törvény értelmében történt. Mi ezzel szemben bizonyítékokra is hivatkozhatnánk és igen hosszú cikkelyt írhatnánk a „kiselejtezés”, meg az Esti Újság e hó 25-iki számában megjelent „Egy czipó története”-ről stb. stb., de úgy tudjuk, hogy a „selejtezés” alispáni vizsgálat tárgyát képezi, s így annak eredményétől tesszük függővé az ügy érdemleges tárgyalását. Meddő vitatkozásokra sem időnk, sem helyünk nines. Különbön is nem tartjuk illetékesnek t. lapársunkat ilyen magánjellegű nyilatkozatokra, mert — tudomásunk szerint — nem velt részt a „selejtezés”-ben és így meggyőződést sem szerzhetett állításunk ellenkezőjéről — pusztá feltételestől. Hogy városi levéltárunkat a vizsgálatnál teljesen rendbe s minden hiány nélkülünk találják, öszinten óhajtjuk és ha ez így lenne, szivesen csatlakozunk t. lapársunk véleményéhez, mert nem szoktunk olcsó dicsőségekért harezba szállni senkivel. Míg tehát vagy a selejtező bizottság, mely erre első sorban illetékes, vagy a vizsgálat állításunk ellenkezőjéről meg nem győz, a városi levéltárról közöltek utolsó betűig fennmaradjak.

— **Székely diákok Debreczenben.** Fosztó Dénes és Nagy József székelyudvarhelyi ev. ref. kollegiumi VII. o. végzett tanulók tegnapi érezték haza debreczeni tavgyalogó utjukból, melyet négy hét alatt tettek meg. Utlevelüket minden helységben hivatalosan lepecsételtettek, mely kedves emlékek hivatlosan lepecsételtetést, mely kedves emlékek hivatlosan lepecsételtetést és ellátást a lelkeseknek, rektoroknál kaptak és igen gazdag tapasztalatokkal tértek vissza a szüniüdt élvezni,

Mindenütt a legnagyobb előzékenységgel fogadták s hálaosan emlékeznek vissza a faradságos utjokban tapasztalt valódi magyar vendégszeretetre.

Szocialista titkos gyűlés volt — mint utólag értesültünk — e hó 19-én városunkban, a Bíró-féle régi titkos szocialista Herberghben. Előértekezlete volt ez a múlt számunkban említett segesvári nyilvános gyűlésnek, melyet ez alkalommal nem tartottak meg. Kifolyása a pünköszt ünnepein Brassóban tartott erdélyi szocialista kongresszusnak, melyben ugynevezett bizalmi férfiakat is választottak. Nálunk szintén van „bizalmas”: Schuberth János pékmester személyében, aki a nem szocialisták filléreit — minden lelki-furdalás nélkül — zsebre vágja kilfi, zsemlye és más péksüteményekért s hálá fejében hinti a bolondító maszlagot azok között, kik könnyen hívők és mások becsületes munkával szerzett vagyonára áhítoznak — ingyen, dolog nélkül, naplopásért. A Bíró-féle tanyán valami Knaller Győző nevű, Brassóban szocialista titkárnak választott csavargó bolondította azokat, a kik hittek neki. Arra vagyunk kíváncsiak, hogy vajon rendőrségünk tud-e az ilyen titkos gyűlésekről s ha igen, tett-e valamit az igazgató elfogására és távol tartására. Sajnálunk józan gondolkodású iparos munkásainkat, ha a naplopók kompaniájába vegyülnének s verejtékkel keresett filléreiket éhenkórász csavargók táplálására pazarolnák.

Zene a Sósfürdőben. Minden vasárnap és esztörtökön a Solymossy-féle Sósfürdőn Ampovits zenekara játszik.

Piacgyűnk meglehetősen el van hanyagolva. Az árusok különösen keddi hetivásárok alkalmával amyira összeszűföldnek, hogy köztük végig menni, majdnem a lehetetlenséggel határos. Erre felügyelni, ugy tudjuk, rendőrségünk kötelessége, vagyis jobban mondva, a piacra kirendelt s ott ödögölő rendőrszolgáé. Reméljük, a kapitányság jövőre megmagyarázza rendőreinek, hogy a közönség járhatására helyre van szükség, még pedig legalább is 3—4 méternyi helyre.

Fogorvos. Kovács J. székesfővárosi fogspezialista értesíti a n. é. közönséget, hogy a legközelebbi napokban kirándulásából ismét visszatér városunkba és körülbelül 8—10 napig még itt működik. Lakása a „Budapest” szállóban lesz, mint ezelőtt.

Kosaras táncvizgelmat rendeznek Olaszteleken a templomteren augusztus 5-én a szárdobosi fürdő javára, melyre a t. közönséget e helyen is tisztelettel meghívja a rendező bizottság: Daniel Lajos elnök. Ifj. Daniel Gábor, Nagy József alelnökök. Kolombán István pénztárnok. Szolga Ferenc, Deák Lajos ellenőrök. Ifj. Bedő József, Benedek György, Bíró István, Ifj. Debiczki Mihály, Florián János, Fosztó Dénes, Karácsony Ödön, Kiss Jenő, Kolombán Géza, Kolombán György, Kolombán Lajos, Loisch János, Máthé István, Murányi Árpád, Nagy Gyula, Nagy Imre, Ifj. Otrobán Radó, Perl J. Jenő, Sándor Ákos, Sándor Gergely, Szász József, Szász Péter, Székely Péter, Székely Gábor, Széll Imre, Zappé Béla. r. b. t.

Elpusztult halak. Gáspár Balázs róm kath. főgymnasiumi tanár házat épít a Kossuth-utczában. Mint egy vasúti kocsinyi meszet oltatt meg a cigányokkal. A meszes gödröt rossz talajba ásták s oltásközben a mesznek negyedrésze beleszaladt a Nagy-Küküllő folyóba. E miatt Felső-Boldogasszonyfalvára a halak mind kipusztultak. A halászat bérleje 600 koronás kártérítési pórt indított Gáspár tanár ellen.

Páratlan furcsaság. Az egyik székely megyében egy idegen származású gyógyszerész párbajra hívatta a helybeli orvost azért, hogy miért nem ír az orvosi segélyt kereső szegény földműves népek drága gyógyszereket, vagy legalább miért nem helyettesíti többszöri rendelésnél az olcsókat drágákkal is bár nehányszor, mert neki így nem hajt elég bő jövedelmet az üzlete, hogy abból kártárára, kupára stb. is bőven kitéljen. Komoly urak kénytelenek voltak a kérésére a kihívó segédi tisztet elvállalni s nevével mondták el az orvos előtt küldetésök célját, a ki természetesen megadta a kellő feleletet. Másnap egyik felől a jól sörözött egyenruhás papját küldötte a kihívás ismétlésére, az oknak azzal a megpötlésével, hogy az is mélyen sérti őt, mert az orvos közelebből nem vett részt az aláírása ismétlésével a váltói kieserésében. Ez meg furcsább. Ugy látszik, hogy az egészségügynek meg több hátramoszdítója van, mint egyebnek. Az orvos hivatalos elmevizsgálatot kért a gyógyszerészre, a ki a papjával együtt folyton részeg s lelkesülten működnek vidéken és városban, holmi párt érdekében is, részegen, mi alatt az orvosságeresők kénytelenek más helyre menni. Levelezőnk azt is megjegyzi, hogy ez a mindenféle tudományt végzett gyógyszerész a közel multban egy szomszéd falusi betegnek szóló orvosi rendelvény egyik tetele helyett, szeszcsavargóval valami vitriol-félet vegyített a gyógyszerbe, mely szerencsére csak a szájon okozott kevés bajt, azonnal kiköpve. Másnap sietve kieserelte a szert s bizonyos összegű pénzzel bedugta a beteg és környezete száját. Itt csakugyan betelik az Irás ama mondanása, hogy nevetés közben is fáj az ember szíve. (Beküldték.)

A sz. udvarhelyi gör. kath. lelkészi ház felépítésére újabb adakoztak: A 121. sz. gyűjtőben dr Solymossy Lajos, Pálfi Károly 2—2 kor. Molnár Károly, Hlatky Miklós, Ferencz Tivadár, dr Roth Fülöp, Séra Kálmán, Nosz Gusztáv, Barabás Jenő, Dózsa Jakab, Csehely Adolf 1—1 kor. összesen 13 koron. A 119. sz. gyűjtőben: Kovács János 1 kor., Pataki 20 fill., N. N. 20 fill., M. Gy., Simon 1—1 kor., P. P. 60 fill., Benedek Mózes 40 fill. összesen 4 korona 40 fillér. Fogadják a nemes szívű adakozók őszinte szívből eredő hálas köszönetünk nyilvánítását, Székely-Udvarhelyt, 1900. július 24-én. Sándor István, gör. kat. esperes.

Apróhirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillért, vastagabb betűvel 8 fillért közzé a kiadóhivatal.)

Kiadó lakás. A Székelyegyleti E. S. Takarékpénztár Árpád-utcai házának emeleti részén 4 szoba és konyhából álló lakrész f. év október 1-től kiadó.

KÖZGAZDASÁG.

Felvétel a székely földmives iskolába.

Az algyógyi m. kir. állami Gróf Kún Kocsárd székely földmives iskola — E. M. K. E. alapítás — igazgatósága 16 ingyenes és 7 mérsékelt fizetéses helyre, melyek f. évi október 1-én töltetnek be, ezennel pályázatot hirdet. Az iskola célja: 2 éves tanfolyam alatt a befogadott ifjakat a mezőgazdaság minden ágában gyakorlatilag kiképezni, hogy a kilépő tanulók saját kis gazdaságuk okszerű kezelésére képesek vagy nagyobb birtokban a munkák felügyelésére, vezetésére, mint bérsgazdák, munkavezetők alkalmazhatók legyenek.

Pályázat feltételei a következők: 1. Az ingyenes helyekre kizárólag csak székely eredetű földmives ifjak vétetnek fel. Az ezen helyre befogadott tanulók a teljes ingyenes oktatáson kívül, díjtalanul nyernek ételmezést, lakást butorral és ágyruhával, fűtést, világítást, mosást, betegség esetén orvoslást, az oktatást hoz szükséges tan-, kerti és gazdasági eszközöket. Kap minden növendék ruházatra évenként 30 koronát és szorgalmához képest 30 korona munkabérré is számíthat. 1. A 7 mérsékelt fizetéses helyre pályázhat bármely magyar honpolgár. Ezek minden hó 1-én élelmezésükre 24 koronát fizetnek az iskola igazgatóságánál. A fizetéses helyekre befogadottak ép úgy, mint az ingyenes helyre felvettek, ételmezés, lakás, fűtés világításban stb. részesülnek s a bennlakó tanulókkal egyenlő kötelezettség alatt állanak. 3. Mind az ingyenes, mind pedig a bejáró fizetéses helyekre csak oly a földmives osztályhoz tartozó ifjak vétetnek fel, a kik a 17 évet betöltötték és mezei munkák végzésére ép erős, egészséges testalkattal bírnak, mit orvosilag tartoznak igazolni. A kik katonakötelezettségüknek eleget tettek vagy a m. kir. honvédséghez soroztattak be, vagy hadmentességet nyertek, a felvételnél előnyben részesülnek. Folyamodványok folyó évi augusztus 31-ig Algyógyra (Hunyadvármegye, posta helyben) a földmives iskola igazgatóságához nyújtandók be.

Folyamodványok következőképpen szerelendők fel: a) Keresztlevel; b) Iskolai bizonyítvány, hogy az illető irni, olvasni tud; c) Pályázó vagyoni állapotáról szóló hiteles bizonyítvány, vagyontalanság esetén szegényeségi bizonyítvány; d) Illetőségi bizonyítvány; e) Orvosi bizonyítvány arról, hogy a pályázó egészséges és mezőgazdasági munkát elbíró testalkatú, trachomában vagy fertőző betegségben nem szenved, védhímlővel sikeresen újraoltatott, vagy hogy a legutóbbi 5 év alatt valóságos hímlőt állott ki, esetleg, hogy a törvény értelmében fel van mentve a beoltás kötelezettsége alól. (A védhímlőre vonatkozó bizonyítvány hiányában a növendéket belépéskor az intézet orvosa újra beoltja); f) Erkölcsei bizonyítvány, s ha az illető 3 korosztályt kiszolgált katoná, a katonai igazolvány is; g) Kiskorúság esetén szülői avagy gyámi engedélyről szóló nyilatkozat, hogy az illető az iskolába beléphet; h) Feleséges tanuló, ha feleségét illetve gyermekeit Algyógyra hozza, ki kell mutatnia, hogy mi módon tudja felesége fentartani magát. A felvett tanulók kötelezettek arra, hogy ruházatukban a székely népviseletnek alkalmazkodni, melyből belépésük alkalmával egy ünneplő és egy hétköznapi ruhával, 2 pár fehérneművel, 2 pár lábbelivel, 2 köntényvel és 2 törülközővel kell bírnok. Egy rend ruha belépés után az iskolában készítendő meg, melynek költségei fedezésére minden felvett tanuló 40 koronát kell magával hozzon. A felvett és belépő tanuló kötelezi magát, hogy tisztességtudó, szorgalmas lesz, kötelességének mindenkor megfelele, a tanfolyamot teljesen kitölti, mit ha elmulasztana, azaz ha engedély nélkül előbb távoznék, köteles a reá addig az iskola által fordított költségeket pontosan, akár egyszerre, akár az iskola igazgatósága által engedélyezett részletekben visszafizetni. Közhírré tétetik egyszermind, hogy az erdélyi résznek oly vármegyéi, melyek alapítványi helyül 300 korona fizetésére kötelezik magukat, ez alapítványra egy megfelelő koru, olvasni és irni tudó tanuló küldhetnek, a ki szintén a jelzett oktatásban és ellátásban részesül.

Gáspár József, igazgató.

Szerkesztői ízenetek.

B. urnak. Helyben. Haszontalan minden erőlködés! Az ár ellen nem lehet uszni, mert a törvény és társadalmi felfogás a párbaj kérdésében mélyesges övény táfogó és a társadalomban élő közfelfogás előt az erőtelen individuum kénytelen meghajolni. A büntetéstől való félelem pedig mindaddig vissza nem riaszt a párvadaltól, míg a társadalom ugy állítja fel a kérdést, hogy vagy kiállás és megverekszel vagy kigolyóznak a casinóba és erkölcsi halott vagy. Bármelyikünk szívességgel a valódi tak padjára, mint sem elég erős lenne szembeállni a társadalom igazságátalan; de erkölcsileg halálosnak mondható itéletével s így a párbaj tulajdonképen az „egyen jogos önyvédelme a társadalom erkölcsi kegyetlenségével szemben”. Ez az oka annak, hogy a büntető törvénynek a párbajra vonatkozó rendelkezését alig lehet komolyan venni. A ki veredik, egy ellenféllel áll szemben, védheti magát és kiveheti részét abból a nimbusból, melylyel az előitéletes társadalom és néhány regényes hajlamú hőlgycské a párbajozók megkarcolt houlakát körülveszi; a ki elyből nem veredik vódtelenül áll szemben az egész társadalommal és osztályrésze lesz a lenézés, megvetés azért, mert gyáva volt, pedig százszor vakmerőbb és bátrabb volt annál, a ki megverekedett. Különb az is igaz, hogy a gyávák bátorsága nagyobb bátorság, mint a bátraké.

V. G. Tényleg van egy titkos „anyós kedvelő egyesület”, melynek célja az anyósokat megkedveltetni a világgal és az anyósellenes áramlatot lehetőleg ellemsulyozni. A tagok e cél elérése végett a többek közt az alábbi közkedvelt dalt így énekelik:

Nagyváradi dombon Várom a galambom, Legnagyobb szerencsémre Jött az anyósom.

Talán mondanunk sem kell, hogy az egyesület tagjai csak nőtlen emberek. Cz. A. Az őn ideálja egy száraz matematikus és nem tudja, hogy mit írjon az emlekkönyvébe. Ajánljuk a következő versiket:

„Hatványozott legyen boldogságod És ne vonjon belőle gyököt a keserű sors.” (Nincs ugyan benne poesis, de annál több matematika.)

M. E. Recsenyéd. Ön megkért egy bájós hajadont és kosarat kapott. Sohase busuljon! Legalább nem kap szarvakat! L. P. Helyben. Elyverték a pénztét a „plün”? Ne játszzk „plüt” s rem megy „plüre”. Omikron. Az új-görög nyelv megtanulása nagyon könnyű. Például: „hoj tanárojj ton boron megiszuzi”. Ugy-e tetszik érteni?

A „vándorut” szerzőjének. Köszönjük szives megemlékezésed t. Felénk nem vándorolsz?

H. Szt. Pál. T. J. Nagybecsü cikkelyével közelebből foglalkozunk. Szives türelmet kérjük.

Tordai A. „hamis tizeseket”, ép úgy mint a hamis asszonyokat, a szájukról lehet felismerni. A gyans bankó világság felé tartandó és ha a női alakok szája nem fedt egymást a legtökéletesebben, a bankó tov bbra is gyans marad; ha azonban az ajkak egészen egymásba olvadnak: olyan ártatlan az a bankó, akár csak egy sacrecoeur-ben nevelt apázeanövendék. Jó lesz azonban, ha lányait felvilágosítja, hogy ezt az ártatlansági theoriat reájuk nem lehet alkalmazni.

Közönség köréből.*

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának a július 15-iki számában tölem megjelent cikknek egyik legfontosabb pontjára, a vasárnapi számban közzétett „Helyreigazítás”-ra legyen szabad kijelentem, hogy daczára a dr Solymossy Lajos ur állításának, én a főt jelzett f. hó 15-iki levelem — minthogy abban tévedés vagy félreértés nem volt és nem is lehetett — utolsó betüig, utolsó vonásig fentartom.

Doros Györgyné, Gyarmathy Ida.

Ezen rovat alatt meg jelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 478—1900. főispáni. Pályázati hirdetmény. Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi közkórházánál az igazgató-főorvosi állásra pályázatot hirdetek. Ezen állás évi 1600 korona fizetéssel és 400 korona lakbérrel van rendszerezve. Pályázók felhivatnak, hogy az 1888. I. t. cz. 9. §. II. pontjában körülírt minősítéseket, valamint műtősebszi képesítéseket és legalább két évi kórházi gyakorlatukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó év augusztus 7-ig bezárólag annál inkább benyujtsák, mivel a később beérkezendő kérvények figyelembe nem vétetnek. Székely-Udvarhelyt, 1900. július 12-én. Hollaki Arthur, főispán. 12402—900 alisp. sz.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 12101. 12235., 12236., 12605—900. alisp. sz. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi előjáróságnak. Közhírrététel végett értesitem, hogy Oláh-Sálya, Nagy-Ekemező, Szász-Magyaros kiskülvármegyei községekben a sertések között járványos jellegű sertésvész lépett fel és a vonatkozó zárlatok elrendeltettek. Ellenben Magyar-Hidegkut, Kis-Solymos és Szent-Erzsébet községek sertésállományaiban a sertésorbáncz megszűnve, a vonatkozó zárlat feloldatott. Székely-Udvarhelyt, 1900. július 20-án. Dr Damokos Andor, alispán.

Körözések. Udvarhelyvármegye alispánjától. 12129., 12190—900. alisp. sz. Székely-Udvarhely város rendőrfőkapitányának, a 3 főszolgabíró és valamennyi községi előjáróságnak. Körözés végett értesitem, hogy Székely-Keresztúron 2 drb fehérés szürke herélt jegytelen lovat felfogva tartanak; máréfalvi Simon Antalnak pedig 1 drb 5 éves barna kanczája (hátan fehér pety) a havasi legelőről elveszett. Székely-Udvarhely, 1900. július 14. Dr Damokos Andor, alispán.

HIRDETÉSEK.

Udvarhelyvármegye közkórházától.

Sz. 889—900. k. gonds.

Pályázati hirdetmény.

Az udvarhelyvármegyei közkórháznál felmondás folytán megüresedett 2 ápolói és 1 ápolónői állás betöltésére pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: évi 400 korona fizetés, ételmezés, lakás, fűtés, világítás.

Felhivatnak azok, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy erkölcsi és eddigi alkalmaztatásukra vonatkozó bizonyítványokkal ellátott, sajátkezü'eg irti folyamodványukat az udvarhelyvármegyei közkórház gondnokságához f. é. július hó 30-ig adják be.

Később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Előnyben részesülnek azok, kik hasonló minőségben már alkalmazásban voltak.

Sz. Udvarhely, 1900. július 16.

Felszegi Dénes, kórház-gondnok.

Sz. 1195—900. kj.

Árverési hirdetmény.

Alólírott körjegyző közhírré teszi, hogy Árvátfalva, Bikafalva, Felső-Boldogasszonyfalva, Hodgya és Patakfalva községei vadászati joga a felsőboldogasszonyfalvi körjegyzői irodában f. év augusztus hó 7-én reggel 8 órakor haszonbérbe fog adatni.

Felső-Boldogasszonyfalva, 1900. július 28.

Ferenczy Lajos, körjegyző.

8267900. fszb. sz.

Feladasi hirdmény.

Udvarhelyvármegyében a h.-keményfalvi közbirtokosság tulajdonát képező erdejéből 3195 k. holdnak mintegy 732 köbméter vékonyabb, 3198 köbméter vastagabb tölgy-műfa készlete és 1561 köbméter tölgy tűzifa két évi kihasználási időtartam mellett **1900. év augusztus 18-án** d. e. 10 órakor H.-Keményfalva község házában nyilvános szóbeli és zárt írásbeli árverésen el fog adatni. Kiküldési ár 39.597 korona, minck 10 lb. banatpénz. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Árverési feltételek a sz.-udvarhelyi m. kir. járási Erdőgazdálkodásnál megtekinthetők. H.-Okland, 1900. július hó 8-án.

Benedek Imre,
főszolgabíró.

Az 1896-iki országos kiállításon kitüntetve.

BENEDEK, NAGY ÉS KONRÁD
cipészek
ELSŐ SZÉKELY-CZIPŐRAKTÁRA
Székely-Udvarhelyt.

A cipész iparban szerzett szakismeretünk bátorit föl arra, hogy jó hírnévnek örvendő üzletünket a n. é. közönség becses figyelmébe és támogatásába ajánljuk. Üzletünkben úgy hölgyek, mint férfiak és gyermekek részére mindennemű munkák a legszebb kivitelben és tartósan állítanak ki. Jó munka, illendő ár és pontosság, ez a jelszavunk!

Midőn a n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönjük, azt jövőre is kérve, vagunk kész szolgálattal:

Benedek, Nagy és Konrád.

Csepeltető gazdák figyelmébe.

Van szerencsém a t. gazdaközönség szives tudomására hozni, miszerint új, hatlőrejtű **gőzcsepeltetőgépet** kazalozóval és tisztán dolgozó heredörzölő gépet a t. csepeltetőknél rendelkezésére bocsájtom, gépeim kezelésével, valamint csepelési vállalkozással Görög Károly gépész urat bízom meg.

Becsés megbízásukat kérve vagyok

tisztelettel:

Fábián József.

Valódi fehértemplomi, megbízható, tiszta,
ASZTALI BOR
kapható:
Sterba Ödön fűszer- és esemege-üzletébe Székely-Udvarhelyt.

1 liter 80 fillér. 50—100 liter vételnél 72 fillér.

Raktáron van: kitűnő faju rizling, somlói, tokaji aszu és budai sashegyi gyöngy bor.

Sertésenyésztő gazdák és birtokosok figyelmébe!

A 13652. sz. a. szabadalmazott és törvényesen védett „**Állatok emésztését elősegítő por**”-omat

ma már mindenféle állatnál alkalmazzák a gazdaságokban. Az ország legelső uradalmi, birtokosai, gazdaközönség, állatorvosok stb. stb. írják, hogy nem csak sertésbetegség ellen, de bármely állatnál bevált **étvágy és emésztés elősegítésére és a hizás gyors fejlesztésére, valamint betegségek ellen** is sikeresen használtatik. Mielőtt vásárol valaki, kérje el tőlem a legújabb szakvéleményeket és elismerő leveleket, melyek Somogyi úrtól hozzám eddig érkeztek és naponta is érkeznek.

Egy csomag 18 kr., egy doboz 45 és 90 kr., egy kúbo 1 frt 80 kr.

Nagyobb vételnél árengedmény.

Készítő: **Somogyi Géza** Arad.

Főraktár Zetelakán: **Goldstein Dánielnél.**

Viszontelárusítókat keresek.

A BŐRIPAR-SZÖVETKEZET

SZÉKELY-UDVARHELYT, Kossuth-utca.

Tagjainak keresete-, hitele- és üzleti érdekeiknek előmozdítását tűzte feladatául. Ajánlja az erdélyi részekben páratlanul álló olososágu és kitűnő **czipőfelsőrészeit** minden alaku czipőkhöz. Raktáron vannak és mindig a legkiválóbb minőségben kaphatók: I., II., III-szor ütett ökör- és bivaltalpak 90-135-ig. Angol talpbélés, eseres hasított, boeskor talpak. Tehén-, pilling- és borjubőrök (fekete és viksos). Különléte legfinomabb zergék. Csizma- és czipőbélések mindenféle színben (juhbor). Legfinomabb szatén és lag, kidtbőr, francia sevro, oroszlag. Szíjgyártók részére blank és színes juhlag minden színben. Czipő- és eszimakellekek a legnagyobb választékban. Szarvasbőr fekete és kocsimó. Ponyvák mérték után megrendelhetők. *Czipőkészítők fekete és sárguczipőkhöz legolesóbban itt kaphatók.* E szövetségnek rendes tagja lehet s az összes előnyökben részesül, ki legalább egy részjegyet vesz s azt havi 2 koronás összegben pontosan fizeti. Egy részjegy ára 40 korona. Felvételre bárnikor lehet jelentkezni a szövetség helyiségében.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!

A nagyméltóságu m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak és czélszerűnek ismertetett el.

K Ö S Z Ö N E T N Y I L V Á N I T Á S .

Ő fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő eszásári és királyi fensége Szalvator Lipót főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiranduláson használta a czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak úgy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadászczipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel, ugyanannál a czipésznel s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-czipők ép oly jók lesznek, és ép oly megfelelők, mint megfelelők voltak a szalon-czipők.

Zágráb, 1898. július 8.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betéti czipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. szeptember 17.

Wekerle Sándor.

Köszönetnyilvánítás Cho... Olga grófnő udvarhölgytől.

— *Órjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.* —

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzados láb, sem borkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr. Högyes-fele, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságu 2 kor. 40 fill. egyszerű 1 kor. 20 fill., homoktalp 80 fill., gyermekeknek fele.

Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a es. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított.

Viszontelárusítóknak megfelelő árengedmény.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Az asbestáru-gyár képviselője:

Bőrpar-szövetkezet Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utca.

Váltó-ekék legjobb kivitelben.

PAPP ZAKOR ENDRE
vasnagyszerkedése
az „Arany kaszához” Sz.-Udvarhelyt.

Van szerencsém egy a helybeli, mint vidéki nagyközönség igen becses figyelmét felhívni gazdagon berendezett

VASNAGYSZERKEDÉSEMRE.

Dus raktárt tartok a következő czikkekből: Mindennemű vajdahunyadi vasak, szármak és rugó acélok, sodrony-, kovácsolt és gépszegek. Mindennemű szíjgyártó-kellekek, kocs- és szekértengelyek, fűtő- és főzőkályhák. Épület- és butorvasalások. Konyha- és háztartási czikkek.

Acélt váltó-ekék, gazdasági gépek, legjobb minőségű kaszák, kapák és fenőkövek. Valódi chinaezüst, alpacca- és csont-évszékzők. Mehészeti és kertész-eszközök. Legjobb minőségű mülep.

Postai megrendelések pontosan eszközökhöz. Jutányos ár és pontos kiszolgálás!

Igen becses pártfogásért esedezve teljes tisztelettel:

Papp Zakor Endre
vasnagyszerkedő az „Arany kaszához”.

Stackatur-nád nagyraktár. Épület-, butorvasalás és sodronyseg-nagyraktár.

Portland- és román cement-nagyraktár

B O R

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek *való diságáért* teljes felelősséggel szavatol

FERNENGEL
GYULA

jóhírű pinczejéből Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő előnyös árakban:

Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.

Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 korona 80 fillérig.

Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

PANAJOTH ALBERT MŰLAKATOS
SZÉKELY-UDVARHELYT. — KOSSUTH-UTCZA 44.

A t. közönséget van szerencsém értesíteni, hogy jó nevű üzletemet a jelenkor igényeinek megfelelőleg berendeztem s állandóan raktáron tartok **valódi Singer és Medium** (posztó-varró), **Viberatis** gépeimért 10 évig jótállok s vevőmet azon kedvezményben részesítem, hogy a nálam vásárolt gépeket ingyen javítom. A varrógépek raktáromon 33—100 frtig kaphatók.

A legfinomabb angol kerékpárok és kerékpár-kellekek állandóan nálam legolesóbban kaphatók. Raktáron tartott gépeimért 2 évig jótállok, 1 és fél óra alatt kerékpározni bárkit megtanítok.

Villamos-jelző készülékek, villamos csengők, telephonok, vízvezetési berendezések a legolesóbb árak mellett eszközöltemek.

Monarch-féle gépek 100 frt. Pesoch-gépek 140 frittól 200 forintig.

Bármily gépek javítását, lakatos munkák, épületvasalások (rácszatok), sarkerítések készítését saját vagy idegen minták után elvállalom és pontosan teljesítem.

Tűzelők (takaréktűzhelyek) nagy választékban, kedvező árak mellett, esetleg előnyös részlet-fizetésre is.

Teljes tisztelettel:

Panajoth Albert.